

Talemanuskript til brug for besvarelse af Samrådsspørgsmål S d. 29.
oktober 2021

Samrådsspørgsmål S

Mener ministeren, at man med afskaffelsen af klageadgangen, som borgerne normalt har til Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet, i forbindelse med anlæggelsen af Lynetteholm overholder Århus-konventionen – også taget projektets omfang og varighed i betragtning? Og hvorledes vil ministeren i den forbindelse sikre borgernes demokratiske rettigheder særligt på et tidspunkt, hvor vi endnu ikke har fået de miljømæssige konsekvenser af så omfattende et projekt belyst?

Samrådsspørger er Peder Hvelplund (EL) og Henning Hyllested (EL)

Besvarelse

Tak for spørgsmålet som indeholder to elementer.

Baggrund

Jeg fornemmer på spørgsmålet, at der er behov for, at jeg kort skitserer sagens sammenhæng, da der spørges om to forskellige emner. Spørgsmålet omhandler både projektets varighed og de miljømæssige konsekvenser.

Den 4. juni 2021 vedtog et bredt flertal af Folketingets partier anlægsloven for Lynetteholm. En anlægslov som også var miljøgodkendelsen af de miljøvurderinger, som By & Havn har fået udført. Forud for vedtagelsen var der en meget grundig udvalgsbehandling, som bl.a. omfattede 4 samråd, 3 tekniske gennemgange, 1 eksperthøring samt næsten 200 udvalgsspørgsmål.

De miljømæssige konsekvenser må altså siges at være grundigt belyst i miljøvurderingerne og i den efterfølgende behandling i Folketinget.

Selve projektet kan deles op i en anlægsfase og en driftsfase.

Anlægsfasen omfatter bl.a. anlægget af Lynetteholms perimeter og etableringen af en ny adgangsvej. Anlægsfasen forventes afsluttet ultimo 2024 eller primo 2025, hvorefter projektet vil overgå til driftsfasen.

I driftsfasen skal der placeres overskudsjord inden for Lynetteholms perimeter. Den sidste del som vil vare op mod 30 år.

Lovens § 6 giver hjemmel til, at transportministeren inden for en begrænset periode kan fastsætte regler om, at

kommunalbestyrelsens, regionens eller en statslig myndigheds afgørelser om gennemførelse af projekter nævnt i anlægslovens § 1 ikke kan påklages til en anden myndighed.

Af forarbejderne til § 6 fremgår det meget klart, at bemyndigelsen kun skal gælde i projektets anlægsfase. Det vil altså sige i den fase, hvor perimeteren og adgangsvejen etableres, og som altså forventeligt ophører i 2025.

I bekendtgørelsen om afskæring af klageadgange – som jeg formoder er baggrunden for dagens samråd – fremgår det meget klart, at klageadgangene afskæres i anlægsfasen af projektet.

Som jeg nævnte før forventes anlægsfasen at være færdig ultimo 2024 eller primo 2025.

Herefter vil bekendtgørelsen blive ophævet.

Det var lidt baggrund om sagen.

Første del af spørgsmålet

Med første del af spørgsmålet ønsker spørgerne at vide, om afskæringen af klageadgangen overholder Århus-konventionen?

Det korte svar på det spørgsmål er ja.

Århus-konventionen

Århus-konventionens artikel 9 omhandler adgang til klage og domstolsprøvelse.

Af artikel 9, stk. 2, følger det bl.a., at:

[Citat start]

Hver part sikrer, inden for rammerne af dens nationale lovgivning, at medlemmer af den berørte offentlighed

- a) som har tilstrækkelig interesse, eller, alternativt,
- b) hvis en parts administrative regler stiller krav herom, som hævder, at en rettighed er krænket,

har adgang til ved en domstol og/eller et andet ved lov etableret uafhængigt og upartisk organ at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af enhver afgørelse, handling eller

undladelse, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 6 og, hvor der er hjemmel i national ret og, med forbehold for stk. 3 nedenfor, af andre relevante bestemmelser i denne konvention.

[Citat slut]

For en god ordens skyld bemærker jeg, at artikel 9, stk. 2, er længere end det, som jeg lige har læst op.

Århus-konventionen har altså et krav om, at der skal være adgang til at få prøvet en sag ved en enten en domstol eller et uafhængigt og upartisk organ eller begge dele.

Af artikel 9, stk. 4, 1. pkt., fremgår det, at:

[Citat start]

I tillæg til og med forbehold for stk. 1, skal procedurerne, der er fastsat i stk. 1, 2 og 3 ovenfor stille tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, inklusive foreløbige retsmidler, hvor dette findes passende, der skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.

[Citat slut]

Vurdering

I forhold til Lynetteholm er der fortsat adgang til at gå til domstolene, hvor en sag vil blive behandlet efter retsplejelovens almindelige regler.

Endvidere er det i anlægsloven fastsat, at ved søgsmål om miljøforhold, der er omfattet af anlægsloven, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter. Det fremgår af § 24, stk. 2.

En bestemmelse, som netop skal være med til at sikre, at vi overholder Århus-konventionens artikel 9, stk. 4.

Det er derfor også vurderingen, at Århus-konventionen er overholdt.

Århus-konventionen var i øvrigt også et tema, som blev behandlet før sommerferien i forbindelse med behandlingen af anlægsloven.

Blandt andet blev jeg i spørgsmål nr. 55 anmodet om at kommentere på en skrivelse fra juraprofessor Ellen Margrethe Basse, som stillede sig tvivlende over for, om loven levede op til Århus-konventionen.

Kammeradvokaten blev i den forbindelse bedt om at foretage en vurdering. Vurderingen blev oversendt til udvalget i forbindelse med min besvarelse af føromtalte spørgsmål nr. 55.

Kammeradvokaten oplyste bl.a. i den forbindelse, at det i almindelighed antages, at dansk rets almindelige regler for domstolsprøvelse efter retsplejelovens regler er tilstrækkelig klare, gennemsigtige og konsistente, og således lever op til kravene i Århus-konventionen.

I forhold til spørgsmålet om sagsomkostningerne omtalte Kammeradvokaten, at anlægsloven indeholder en bestemmelse i § 24, stk. 2, hvor retten skal påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt dyre.

Anden del af spørgsmålet

Nu går jeg så over til anden del af samrådsspørgsmålet, hvor spørgerne ønsker at vide, hvordan borgernes demokratiske rettigheder sikres - særligt på et tidspunkt, hvor vi endnu ikke har fået de miljømæssige konsekvenser af så omfattende et projekt belyst.

Først må jeg gå i rette med påstanden om, at vi ikke kender de miljømæssige konsekvenser.

Som jeg oplyste i starten af min besvarelse, så beror afskæringen af klageadgangene på en hjemmel, som blev givet i anlægsloven til Lynetteholm.

By & Havn har foretaget grundige miljøvurderinger, som også lå til grund for Folketingets vedtagelse af anlægsloven.

Vi kender derfor til de miljømæssige konsekvenser af etableringen af halvøen Lynetteholm!

Med det fastslået skal jeg forsøge at svare på spørgsmålet om, hvordan borgernes demokratiske rettigheder sikres.

Med respekt for spørgerne så synes jeg ærligt talt, at det er et noget diffust spørgsmål at besvare.

Men først og fremmest synes jeg, at Enhedslisten ser ud til at have en lidt varierende bekymring for borgernes demokratiske rettigheder, når det kommer til afskæringen af klageadgange.

Jeg kan i hvert fald konstatere, at Enhedslisten i december 2019 stemte for anlægsloven til den nye jernbane over Vestfyn og tilbage i maj 2015 stemte for loven om anlæg af den nye Storstrømsbro.

To love som begge afskar klageadgangene til diverse lovgivninger, men som tilsyneladende ikke har haft en sådan karakter, at Enhedslisten ikke kunne stemme for lovene.

Med den lille perspektivering vil jeg gå tilbage til min besvarelse, hvortil jeg må sige, at det vel netop er demokratisk, når der administreres efter en lov, som er vedtaget af den lovgivende forsamling.

En lov hvor et stort flertal har besluttet, at man gerne have, at der etableres en ny halvø i Københavns Havn i forlængelse af Refshaleøen. Og en lov der som tidligere omtalt havde en meget grundig udvalgsbehandling, hvor også spørgsmålet om afskæring af klageadgange blev bragt på banen.

Det blev således omtalt af flere ordførere under 1. behandlingen af lovforslaget.

Endvidere besvarede jeg også et spørgsmål herom under udvalgsbehandlingen. Jeg kan henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 22.

Afskæringen af klageadgangene blev altså behandlet, og må også have indgået i den politiske vurdering af, om man ville stemme for anlægsloven eller ej.

Som politiker – og medlem af Folketinget – synes jeg faktisk, at det er mere demokratisk, at det er domstolene, som kan sige til den lovgivende magt, at en vedtaget lov ikke er lovmedholdelig og dermed potentielt standse projektet. Og ikke et administrativt klagenevæn hvor der måske endda sidder politisk udpegede medlemmer.

Men det er naturligvis i sidste ende en personlig holdning.

Konklusion

For at opsummere er det altså vurderingen, at Århus-konventionen overholdes. Endvidere mener jeg ikke, at man kan beskylde afskæringen af klageadgange for at være et demokratisk problem.

Tak for ordet.